

Ligestilling mellem kønnene inden for sport

Sport omfatter to forskellige aspekter, der får stadig større opmærksomhed på EU-plan, nemlig professionel sport og sport som fritidsaktivitet. I begge tilfælde udgør sport en stor og hurtigt voksende økonomisk sektor og yder et stort bidrag til vækst og beskæftigelse.

Sport tilskynder til socialt samspil, der er vigtigt for både unge og gamle, kvinder og mænd, og som fremmer fysisk og mental sundhed. Det kan også fremme uddannelse, kommunikation, forhandlings-evner og lederskab, hvilket er af afgørende betydning for kvinders indflydelse.

Mere lige vilkår

Ligestilling mellem mænd og kvinder er et grundlæggende princip i Den Europæiske Union. Europa-Kommissionen gav i såvel kvindechartret som strategien for ligestilling mellem mænd og kvinder 2010-2015 udtryk for sin vilje til at tackle og fjerne kønsbestemte forskelle i beslutningstagningen.

Efter EU's konference om ligestilling mellem kønne inden for sport i 2013 blev forslaget til strategiske foranstaltninger vedrørende ligestilling mellem kønne inden for sport 2014-2020 vedtaget. I erkendelse af, at der fortsat er meget, der skal gøres, opfordrer de foranstaltninger og anbefalinger, der er indeholdt i forslaget, sportens ledelsesorganer og ikkestatslige organisationer til at udvikle og gennemføre nationale og internationale strategier for en indsats for lighed mellem kønnene inden for sport støttet af sammenhængende og konkrete foranstaltninger på EU-plan.

I Rådets konklusioner om ligestilling mellem kvinder og mænd inden for sport opfordres sportsorganisationerne til at forbedre kønsbalancen i bestyrelser og udvalg inden for sport samt inden for ledelse og træning. Konklusionerne støtter også fjernelsen af ikke-lovgivningsmæssige barrierer, der forhindrer kvinder i at påtage sig sådanne funktioner (20. maj 2014).

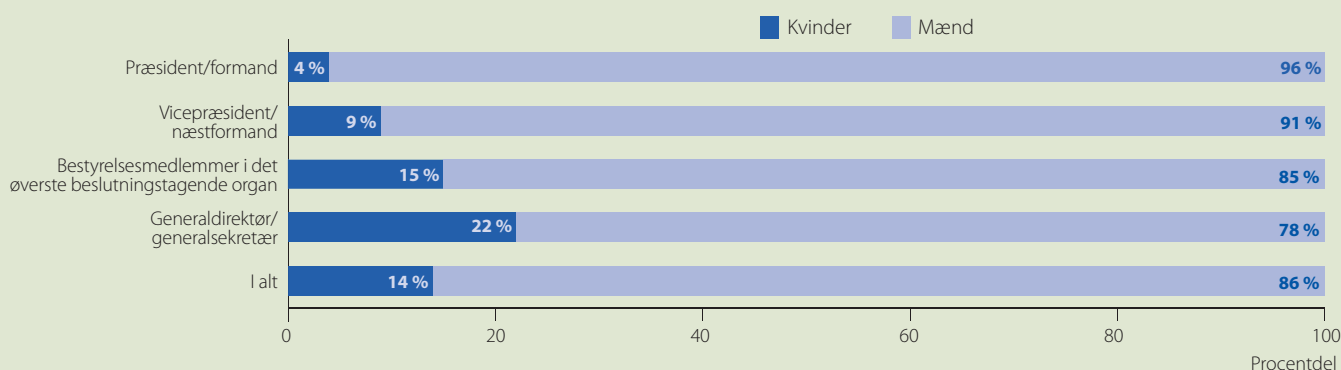
Forhindringer

Kvinder står på sidelinjen i beslutningstagningen

Til trods for kvinders gradvist voksende deltagelse i sport er kvinder fortsat underrepræsenteret i sportsinstitutionernes beslutningstagende organer på lokalt, nationalt, europæisk og globalt plan.

Data fra den rapport om kvinder med magt og beslutningskompetence, der blev udarbejdet af Det

Figur 1 — Andel af kvinder og mænd i beslutningstagende stillinger i kontinentale olympiske sportsforbund i Europa, 2015

Kilde: Data indsamlet fra alle 28 kontinentale olympiske sportsforbund i Europa (maj-juni 2015).

Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder (EIGE) for det luxembourgske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union, viser, at kvinder på **europæisk plan** i gennemsnit beklæder op til 14 % af **de beslutningstagende stillinger** i de kontinentale olympiske sportsforbund i Europa. Blandt de 28 organisationer, der indgik i undersøgelsen, var der kun 1 kvindelig præsident eller formand og 8 vicepræsidenter ud af i alt 91. Disse tal afspejler de tendenser, der er konstateret på andre områder af beslutningstagningen, hvor de kønsbestemte forskelle er større, jo højere stillinger der er tale om.

I alle **medlemsstater** er kvinders repræsentation i de **højeste beslutningstagende stillinger** i sportsorganisationer fortsat meget lav. I gennemsnit var kun 14 % af alle stillinger i 2015 beklædt af kvinder varierende fra 3 % i Polen til 43 % i Sverige.

Sport betragtes som mændenes arena

Sport er traditionelt en mandsdomineret sektor, og fremskridt i ligestillingen mellem kønnene på dette område hindres af samfundstrukturer baseret på kvindelighed og maskulinitet, hvor sport ofte forbindes med »maskuline« egenskaber såsom fysisk styrke og modstandsdygtighed, hurtighed og en meget konkurrencepræget og nogle gange konfrontatorisk indstilling. Kvinder, der deltager i sport, kan blive opfattet som »maskuline«, mens mænd, der ikke er interesseret i sport, kunne blive betragtet som

»umandige«. De fremherskende kønsstereotyper berører ikke blot kvinders deltagelse i beslutningstagningen i sportsorganisationer, men også deres deltagelse i sportsaktiviteter.

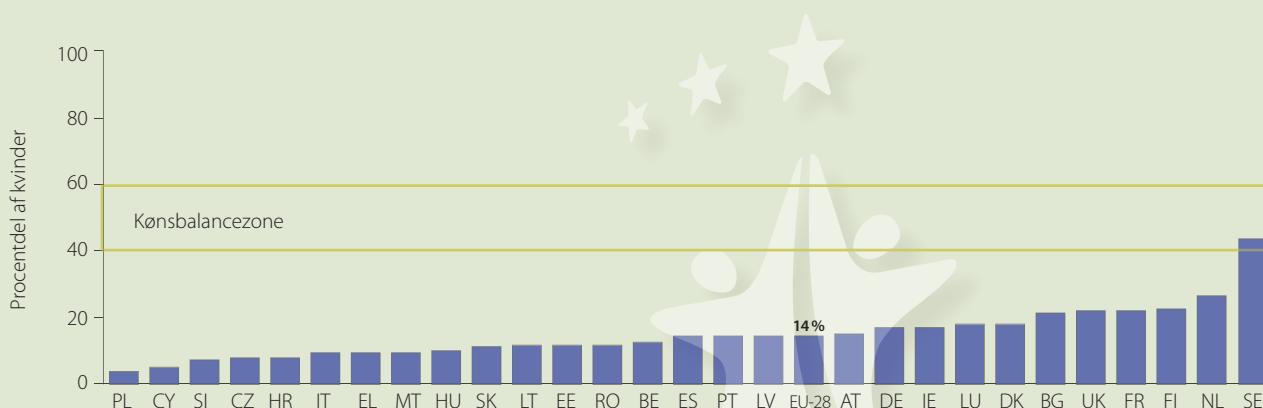
De traditionelle kønsroller kan diktere, hvor mange timer kvinder bruger på pasningsopgaver, hvilket kan have en afsmittende virkning på, hvor meget tid der er til overs til sportsaktiviteter. EIGE's indeks for ligestilling mellem kønnene viser, at kvinder bruger mere tid på pasningsopgaver sammenlignet med mænd og i mindre grad deltager i andre sociale aktiviteter såsom sports-, kultur- eller fritidsaktiviteter.

Mænd dominerer trænerprofessionen

Træning er et andet sportsområde, hvor kvinder i vid udstrækning er underrepræsenteret. På grundlag af tal fra syv **EU-medlemsstater** skønnes det, at kun 20 %-30 % af alle sportstrænere i Europa er kvinder (!). Kvindelige trænere forekommer generelt hyppigere inden for sportsgrene med en større andel af kvindelige deltagere (f.eks. dans, gymnastik, kunstskejteløb og hestesport), og de arbejder overvejende med kvinder, unge eller børn, der konkurrerer på lokalt og regionalt plan. Der er også flere mænd end kvinder beskæftiget inden for sport, og data fra EIGE's database over kønsstatistikker viser, at kvinders beskæftigelse inden for sport på **europæisk plan** generelt faldt mellem 2012 og 2014, mens mænds beskæftigelse steg.

(!) Europa-Kommissionen (2014), Lighed mellem kønnene inden for sport: Forslag til strategiske foranstaltninger 2014-2020, s.19. http://ec.europa.eu/sport/events/2013/documents/20131203-gender/final-proposal-1802_en.pdf

Figur 2 — Andel af kvinder i samtlige beslutningstagende stillinger i nationale sportsforbund i EU-28, 2015

Kilde: Data indsamlet fra de ti mest populære nationale sportsforbund i hver af de 28 medlemsstater (280 i alt) mellem maj og juni 2015.

Bemærk: Følgende stillinger er medregnet: præsident/formand, vicepræsident/næstformand, generaldirektør/generalsekretær og andre bestyrelsesmedlemmer. For at undgå dobbelttælling er hver person kun talt med én gang, selv om han/hun beklæder flere stillinger.

Kønsstereotyper i medierne bevirker, at kvinder er »offside«

Medierne kan spille en vigtig rolle ved enten at styrke eller udfordre kønsstereotyperne inden for sport. I virkeligheden er mediernes kønsstereotypering af mandlige og kvindelige atleter veldokumenteret, og kvindelige atleter seksualiseres ofte. De afbildes ofte på en måde, der bidrager til at marginalisere kvinders sportslige præstationer på grund af den vægt, der lægges på kvindelighed og seksuel tiltrækningskraft i stedet for styrke og kvalifikationer.

Der er også betydelige forskelle i mediernes dækning af kvinde- og mandesport, hvor sidstnævnte får langt større opmærksomhed ⁽²⁾. Fraværet af kvinder inden for sportsjournalistik er en anden udfordring. Ved De Olympiske Lege i London i 2012 var kun 15 % af journalisterne og fotograferne kvinder. De kønsbestemte forskelle inden for sportsjournalistik strækker sig også til medieorganisationer, hvor kvinder beklæder mindre end en tredjedel af stillingerne i den øverste ledelse ⁽³⁾.

Hvad gøres der ved det?

Flere internationale og kontinentale forbund i Europa, der er ansvarlige for sportens fremme og udvikling, har allerede vist deres engagement i ligestillingen mellem kønnene ved at indføre **kønsvoter**.

I 2015 havde 9 ud af de 28 europæiske forbund en kønsvote for det øverste beslutningstagende organ (forretningsudvalget, præsidiet eller bestyrelsen), og kun ét opfyldte ikke denne kvote, dvs. at den ikke havde nogen kvinder i de højeste beslutningstagende stillinger. I 4 af de resterende 19 europæiske forbund uden en kønsvote var kvinder fraværende i det øverste beslutningstagende organ.

Endvidere findes der kvindekommisioner eller kvindeudvalg i fem organisationer:

- Det Europæiske Bokseforbund (EUBC)
- Den Europæiske Taekwondounion (ETU)
- Den Europæiske Gymnastikunion (UEG)
- FIBA Europe
- Det Europæiske Fodboldforbund (UEFA)

På nationalt plan er der blevet foreslået eller allerede indført frivillige mål for kønsbalance i sportsforbundenes ledelsesstrukturer i fem medlemsstater (DE, FR, FI, SE, UK (England)).

Der er dog behov for yderligere foranstaltninger, hvis ligestillingen mellem kønnene inden for sport og beslutningstagning skal nås.

⁽²⁾ *Idem* s. 33.

⁽³⁾ Data fra foredrag ved Anthony Edgars, IOC, chef for medievirksomhed: *The Olympic Games: Meeting New Global Challenges* (De Olympiske Lege: tackling af nye globale udfordringer). Oxford University Club, Oxford: *The Future of Reporting at the Olympic Games* (Fremtidig rapportering ved De Olympiske Lege), den 13.-14. august 2012.

Kønsvoter i europæiske sportsforbund, 2015

Kønsvote for det øverste beslutningstagende organ

Mindst 1 kvinde og 1 mand

United World Wrestling Europe (UWW-Europe)
Det Europæiske Fægteforbund (EFC)
Det Europæiske Håndboldforbund (EHF)
Det Europæiske Skydeforbund (ESC)
Det Europæiske Vægtløfterforbund (EWF)
Det Europæiske Fodboldforbund (UEFA)

Mindst 2 kvinder og 2 mænd

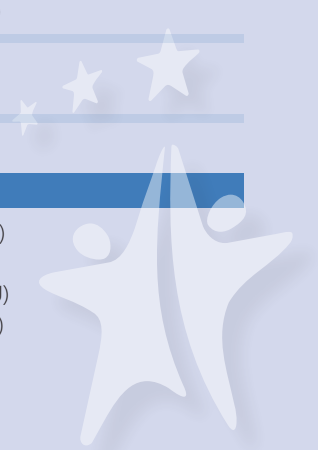
Det Europæiske Hockeyforbund (EHF)
FIBA Europe

Mindst 3 kvinder og 3 mænd

Den Europæiske Triatlonunion (ETU)

Kønsvoter for råd, udvalg og kommissioner

Det Europæiske Håndboldforbund (EHF)
Det Europæiske Skydeforbund (ESC)
Den Europæiske Bordtennisunion (ETTU)
Den Europæiske Taekwondounion (ETU)
Den Europæiske Triatlonunion (ETU)

Hvad mere kan der gøres?

Anlæggelse af et kønsperspektiv

Én måde til at styrke ligestillingen mellem kønnene inden for sport er ved at integrere kønsaspektet i de relevante politikområder. Integrering af kønsaspektet kan beskrives som integrering af ligestillingsaspektet i hvert stadium af udviklingen og gennemførelsen af en politik eller et program.

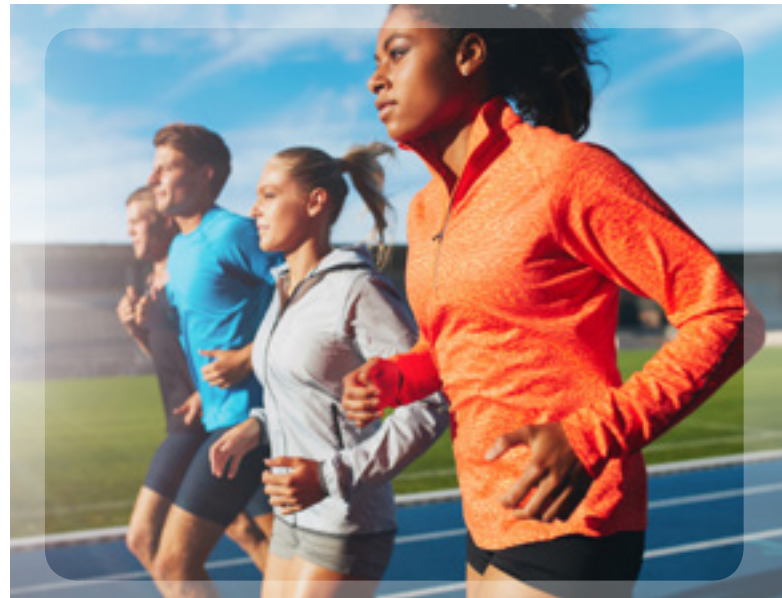
For at støtte personalet i EU-institutionerne og statslige organer med integreringen af et kønsaspekt i deres arbejde, herunder på sportsområdet, har EIGE udviklet en onlineplatform for integrering af kønsaspektet, der er tilgængelig for offentligheden via EIGE's websted.

Målrættede foranstaltninger og initiativer

Opnåelse af ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders beslutningstagning inden for sport ville nyde godt af en bredere vifte af målrættede foranstaltninger såsom politiske debatter, uddannelse, mentorordninger og proaktive politikker, der tilskynder unge kvinder til fortsat at dyrke sport. Virkningen af lovgivningsmæssige og frivillige foranstaltninger kunne blive styrket af bestræbelser på at øge den offentlige bevidsthed og bekæmpe stive kønsrollemønstre. Udryddelse af kønsstereotyper spiller en vigtig rolle for fjernelsen af hindringerne for kvinders adgang til ledende stillinger inden for sport.

Data af højere kvalitet på EU-plan

EIGE's forskning har fastslået, at målingen af omfanget af ændringer i beslutningstagningen inden for

Udryddelse af kønsstereotyper er afgørende for styrkelsen af ligestillingen mellem kønnene inden for sport og beslutningstagning

sport vanskeliggøres af, at der mangler egnede indikatorer på EU-plan. Selv om der allerede findes visse data, foreligger der ingen kønsopdelte data, som kan sammenlignes på tværs af alle medlemsstater. Manglen på relevante oplysninger forhindrer beslutningstagerne i at vedtage politikker, der afspejler forskellige behov hos kvinder og mænd og tilskynder til mere lige deltagelse.

Med henblik på at bistå EU's beslutningstagerne med deres arbejde har EIGE udviklet en database over kønsstatistikker⁽⁴⁾, der er tilgængelig via EIGE's websted. Endvidere stiller EIGE's ressource- og dokumentationscenter mange forskellige typer af publikationer om sport til rådighed via sit digitale bibliotek. Ressourcerne er tilgængelige på dansk, engelsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, norsk, portugisisk, svensk og tysk, og der er adgang til dem via følgende link: <http://eige.europa.eu/rdc>

⁽⁴⁾ Data om »kvinder og sport« i databasen findes under »EU-strategier« (EU's strategi for ligestilling mellem kvinder og mænd 2010-2015 — Kønsroller blandt unge, i uddannelsessystemet og inden for sport) og under »Politikområde« — kultur, uddannelse og ungdom.

Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder

Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder (EIGE) er EU's videnscenter for ligestilling mellem kønnene. EIGE støtter beslutningstagerne og alle relevante institutioner i deres bestræbelser på at gøre ligestilling mellem mænd og kvinder til virkelighed for alle europæere ved at stille specifik ekspertise og sammenlignelige og pålidelige data om ligestilling mellem kønnene i Europa til rådighed for dem.

Kontaktoplysninger

<http://eige.europa.eu>

[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)

twitter.com/eurogender

[youtube.com/eurogender](https://www.youtube.com/eurogender)

eige.sec@eige.europa.eu

+370 5 215 7444

Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder
Gedimino pr. 16
01103 Vilnius
LITAUEN

Papirformat MH-02-15-937-DA-C 978-92-9218-944-0 10.2839/727995
PDF-format MH-02-15-937-DA-N 978-92-9218-970-9 10.2839/306487